VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Spraw Wewnętrznych**
(nr 184)
z dnia 23 kwietnia 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Wewnętrznych (nr 184)

23 kwietnia 2015 r.

Komisja Spraw Wewnętrznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Wójcika (PO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej (druk nr 3257);

– sprawozdanie Ministra Spraw Wewnętrznych z realizacji w 2014 r. ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (druk nr 3304).

W posiedzeniu udział wzięli: **Stanisław Rakoczy** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Januszek** zastępca dyrektora Departamentu Ubezpieczeń Społecznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, **Janusz Wesołowski** radca ministra w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, **Danuta Wojciechowska** dyrektor Biura Prawnego oraz **Tomasz Zając** dyrektor Biura Kadr i Organizacji w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Jacek Karolak i Anna Pilarska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Sławomir Osuch, Piotr Podczaski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Marek Wójcik (PO):

Szanowni państwo witam na posiedzeniu Komisji Spraw Wewnętrznych. Witam pana ministra Rakoczego, reprezentującego resort wraz ze wszystkimi współpracownikami.

Dzisiaj w porządku obrad mamy dwa punkty. Na początku chciałbym zaproponować odwrócenie kolejności, to znaczy chciałbym, żebyśmy najpierw przyjęli sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Są na sali mecenasi, którzy pracowali i byli merytorycznym wsparciem dla podkomisji, która zajmowała się tym projektem. Czy w związku z tą propozycją zmiany porządku obrad są jakieś uwagi? Nie widzę, w związku z czym propozycja została przyjęta, więc najpierw będziemy zajmować się sprawozdaniem podkomisji, a później rozpatrzymy sprawozdanie ministra spraw wewnętrznych z realizacji ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców. W takim razie bardzo proszę, przechodzimy do punktu pierwszego i już teraz bardzo proszę przewodniczącą podkomisji o przedstawienie sprawozdania.

Poseł Krystyna Ozga (PSL):

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, panie ministrze, zaproszeni goście, w imieniu podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej, druk nr 3257, przedkładam sprawozdanie. Podkomisja na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2015 roku poddała głębokiej analizie skierowany do laski marszałkowskiej projekt, o którym mowa. W pracach podkomisji ministra spraw wewnętrznych reprezentował komendant główny Państwowej Straży Pożarnej generał Wiesław Leśniakiewicz.

Koleżanki i koledzy posłowie, w obecnym systemie prawnym ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej ogranicza uprawnienia członka ochotniczej straży pożarnej, który w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu. Przywołany przepis nie przewiduje żadnych świad-

czeń w przypadku zaistnienia takiej sytuacji dla strażaków z ochotniczej straży pożarnej, jeżeli strażak nie posiada tytułu ubezpieczenia społecznego wynikającego z zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej. Pragnę poinformować, że osobom ubezpieczonym w KRUS przysługuje zasiłek chorobowy zaledwie 10 złotych za jeden dzień niezdolności do pracy, ale dopiero po 30 dniach tej niezdolności.

Inicjatywa społeczna podjęta przez struktury Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczpospolitej Polskiej i zespołu poselskiego strażaków zmierza do rozszerzenia uprawnień dla członków ochotniczych straży pożarnych o prawo do zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego. Podkomisja do przedłożonego projektu wniosła dwie poprawki, które w całości zawarte są w przedłożonym sprawozdaniu. I tak: członkowi ochotniczej straży pożarnej, który w związku z działaniami ratowniczymi lub ćwiczeniami doznał uszczerbku na zdrowiu, za czas niezdolności do pracy przysługiwałaby na jego wniosek rekompensata pieniężna, w przypadku kiedy nie zachował prawa do wynagrodzenia albo nie otrzymał zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego. Ochotnikom strażakom będącym w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym świadczenia będą ustalane i wypłacane przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, ochotnikom strażakom spoza Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego przez właściwą gminę jako zadanie zlecone przez państwo. Świadczenie byłoby wypłacane za okres niezdolności do pracy, lecz nie dłużej niż przez 12 miesięcy. Za podstawę wymiaru świadczenia proponuje się przyjąć kwoty minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Podam, że w roku 2015 kwota brutto minimalnego wynagrodzenia za pracę wynosi 1750 złotych. W związku z tym rekompensata za każdy dzień wynosiłaby 58,33 zł, a dla rolników strażaków ochotników ubezpieczonych w KRUS 48,33 zł. Podstawą do rozpoczęcia procedury wypłaty świadczenia, o którym mowa w sprawozdaniu, byłby sporządzony protokół powypadkowy i orzeczenie komisji lekarskiej lub lekarza. Tryb przyznawania świadczeń określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 2003 r. Wejście ustawy w życie proponuje się od dnia 1 stycznia 2016 roku, jako że projekt niesie skutki finansowe dla budżetu państwa.

Jakie są atuty tego przedsięwzięcia i tego przedłożenia? Po pierwsze, zatarcie poczucia różnicy uprawnień w przypadku doznania uszczerbku na zdrowiu w wyniku prowadzenia wspólnych działań ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej i ochotniczej straży pożarnej. Do akcji najczęściej idą razem strażacy z PSP i OSP. Niestety strażacy z OSP mogli do tej pory otrzymywać tylko jednorazowe świadczenie. Zaktywizowanie osób niepracujących i uczących się do społecznej służby w ogniwach OSP, to też jest bardzo ważny atut, i pozbycie się obaw o zatrudnienie w przypadku dużego uszczerbku na zdrowiu, a tym samym o środki do życia. Strażak ochotnik, który ulegnie wypadkowi, jeżeli byśmy nie przyjęli tego projektu i nie stałby się on aktem prawnym, otrzyma tylko jednorazowe świadczenie zdrowotne, jak było dotychczas, i nie będzie miał środków na leczenie i na rehabilitację. Wiemy, że w OSP w większości członkami są rolnicy, którzy, jak już wcześniej wspominałam, mają zaledwie świadczenie z KRUS 10 zł za jeden dzień. Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej. W imieniu podkomisji wnoszę o przyjęcie przedłożonego sprawozdania. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Marek Wójcik (PO):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Czy są jakieś pytania do projektu na tym etapie? Nie widzę. Za chwilę przejdziemy do rozpatrywania projektu. Chciałbym podziękować za pracę w podkomisji zarówno pani przewodniczącej, jak i posłom, ale również chciałbym podziękować panom mecenasom z Biura Legislacyjnego, z MSW i z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, dlatego że rzeczywiście państwo bardzo mocno przerobiliście ten projekt po to, żeby jak najpełniej zrealizować intencje wnioskodawców i za pracę, która państwo wykonali, bardzo dziękuję. Myślę, że będzie z korzyścią dla osób, które będą korzystały z tych świadczeń. Myślę, że ustawa nie powinna budzić kontrowersji i chyba wszystkie środowiska polityczne przyjmą ją z zadowoleniem.

Przechodzimy do rozpatrzenia projektu ustawy.

Czy są uwagi do tytułu? Nie widzę. Tytuł ustawy został przyjęty.

Przechodzimy do art. 1. Czy są uwagi do art. 1? Nie widzę. W związku z tym art. 1 został przyjęty.

Przechodzimy do art. 2. Czy są uwagi do art. 2? Nie widzę. Art. 2 został przyjęty.

Proponuję w taki razie przyjęcie całości ustawy. Czy są głosy przeciwne? Nie widzę. W związku z tym sprawozdanie zostało przyjęte przez Komisję.

Chciałbym zaproponować na sprawozdawcę panią poseł Ozgę. Czy pani poseł wyraża zgodę? Dziękuję. Czy są inne kandydatury? Nie widzę. Pani poseł będzie reprezentowała naszą Komisję w dalszych pracach parlamentarnych nad tym projektem. Dziękuję bardzo. Zamykam punkt pierwszy.

Przechodzimy do punktu drugiego. Panie ministrze bardzo proszę o przedstawienie sprawozdania.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Stanisław Rakoczy:

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, jak co roku minister spraw wewnętrznych przedkłada Wysokiej Izbie sprawozdanie z realizacji ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców. Sprawozdanie zostało przekazane w formie pisemnej, jest to dokument, wydaje nam się, obszerny, szczegółowy i wyczerpujący, liczący 88 stron, zatem myślę, że wzorem lat ubiegłych, pozwoli pan przewodniczący, ograniczę się do pewnego skrótu, do przedstawienia najważniejszych informacji.

Przewodniczący poseł Marek Wójcik (PO):

Oczywiście, proszę bardzo, myślę, że już mamy pewną praktykę w rozpatrywaniu tej informacji. Państwo też pamiętacie, że informacja będzie rozpatrywana jeszcze przez Wysoką Izbę w związku z tym na miejscu jest, żeby pan minister podał najważniejsze różnice, najważniejsze dane dotyczące różnic w stosunku do lat ubiegłych. Proszę bardzo, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MSW Stanisław Rakoczy:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 4 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, przedstawiam państwu sprawozdanie ministra spraw wewnętrznych z realizacji w roku 2014 ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców. Sprawozdanie zawiera analizę przedmiotowej problematyki oraz prezentuje skalę zainteresowania cudzoziemców nabywaniem w 2014 roku nieruchomości w Polsce oraz akcji i udziałów w spółkach, będących właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości w Polsce. Dane zawarte w sprawozdaniu odzwierciedlają liczbę wydanych przez ministra w 2014 roku decyzji dotyczących zakupu przez cudzoziemców nieruchomości, akcji lub udziałów, jak również skalę nabywanych przez cudzoziemców nieruchomości, akcji i udziałów, którą obrazują prowadzone przez ministra rejestry. W tym miejscu pragnę podkreślić, że rejestr nieruchomości, akcji i udziałów nabytych bądź objętych przez cudzoziemców, prowadzony przez ministra spraw wewnętrznych, powstaje wyłącznie na podstawie wypisów aktów notarialnych, dotyczących czynności prawnych, na mocy których cudzoziemcy nabyli nieruchomości, prawomocnych odpisów orzeczeń sądów, mocą których doszło do nabycia nieruchomości, a także odpisów postanowień o dokonaniu wpisu do rejestru przedsiębiorstw Krajowego Rejestru Sądowego, dotyczącego nabycia albo objęcia przez cudzoziemca udziałów lub akcji w spółkach posiadających nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej. Z uwagi na powyższe, kompletność prowadzonych przez ministra rejestrów w dużej mierze uzależniona jest od rzetelności w wykonywaniu ustawowego obowiązku przesyłania ministrowi wskazanych dokumentów przez notariaty i sądy.

Szanowne panie posłanki i panowie posłowie, zgodnie z generalną zasadą nabycie nieruchomości przez cudzoziemca wymaga co do zasady zezwolenia ministra spraw wewnętrznych. Cudzoziemcy mają także obowiązek uzyskać zezwolenie na nabycie lub objęcie akcji lub udziałów w spółce, a także na każdą inną czynność dotyczącą udziałów lub akcji spółki handlowej z siedzibą w Polsce, będącej właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości na terytorium Polski. Natomiast obywatele i przedsiębiorcy państw-stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz Konfederacji Szwajcarskiej korzystają ze swobód europejskich w zakresie nabywania nieruchomości, akcji

i udziałów, z zastrzeżeniem wyjątków ustanowionych w okresach przejściowych, dotyczących aktualnie wyłącznie nabywania nieruchomości rolnych i leśnych.

Tak jak w latach poprzednich utrzymuje się bardzo mała liczba zezwoleń wydawanych na rzecz cudzoziemców na nabycie bądź objęcie akcji lub udziałów w spółkach będących właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości położonych w Polsce. Wynika to z faktu, iż obrót kapitałowy dla podmiotów pochodzących z Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Konfederacji Szwajcarskiej jest swobodny i nie ma ograniczeń w tym zakresie, a właśnie te podmioty są głównymi nabywcami udziałów i akcji w spółkach posiadających nieruchomości w Polsce.

Realizując przepisy ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców w 2014 r. minister spraw wewnętrznych wydał 273 zezwolenia na nabycie nieruchomości gruntowych o łącznej powierzchni 1036,49 ha. W tym 166 zezwoleń na nabycie nieruchomości rolnych i leśnych o łącznej powierzchni 1029,74 ha, a ponadto 70 zezwoleń na nabycie lokali użytkowych oraz mieszkalnych o łącznej powierzchni 4220,16 m^2, 16 zezwoleń na nabycie akcji i udziałów w spółkach będących właścicielami bądź użytkownikami wieczystymi nieruchomości w Polsce o powierzchni 23,61 ha. Zezwolenia na nabycie nieruchomości gruntowych dotyczyły najczęściej nieruchomości położonych w województwach wielkopolskim, lubuskim oraz warmińsko-mazurskim. Wśród podmiotów, którym wydano zezwolenie, dominowały podmioty reprezentujące obywatelstwo lub kapitał Ukrainy i Niemiec. Ponadto w 2014 r. minister spraw wewnętrznych wydał 68 decyzji odmawiających cudzoziemcom udzielenia zezwolenia na nabycie nieruchomości gruntowych oraz lokali. W ramach wymienionej liczby decyzje negatywne zostały wydane z powodu niewykazania przez cudzoziemca jego trwałych więzi z Polską bądź braku spełnienia ustawowych przesłanek uzasadniających wydanie zezwolenia. W ramach wskazanej liczby wszystkich decyzji odmownych 14 wydano z powodu wyrażenia sprzeciwu przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi.

Szanowni państwo, minister spraw wewnętrznych w ramach ustawowych kompetencji podejmuje również czynności z zakresu badania legalności nabycia przez cudzoziemców nieruchomości, udziałów lub akcji. W przypadku stwierdzenia, że transakcja została zawarta zgodnie z przepisami ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, dokonywany jest wpis do rejestru nieruchomości nabytych przez cudzoziemców odpowiednio za zezwoleniem lub bez obowiązku uzyskania zezwolenia.

W porównaniu z rokiem 2013 odnotowano w 2014 roku prawie 11% wzrost liczby aktów notarialnych dotyczących nabycia przez cudzoziemców nieruchomości, które wpłynęły do ministra. Tak jak w ostatnich latach, większość nabywców nieruchomości stanowili obywatele i przedsiębiorcy z Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dane zaprezentowane w rozpatrywanym sprawozdaniu potwierdzają, iż zainteresowanie cudzoziemców w sferze obrotu polskimi nieruchomościami od kilku lat kształtuje się na stałym poziomie. Z danych zgromadzonych w prowadzonych rejestrach wynika, iż cudzoziemcy zarówno na podstawie wymaganego zezwolenia, jak i bez obowiązku ubiegania się o zezwolenie nabyli w 2014 roku nieruchomości gruntowe o łącznej powierzchni 4076,88 ha, na podstawie 4596 zarejestrowanych transakcji, w tym nieruchomości rolne i leśne o łącznej powierzchni 766,25 ha na podstawie 451 zarejestrowanych transakcji. Lokale mieszkaniowe i użytkowe o łącznej powierzchni 570.025 m^2, na podstawie 4463 transakcji, a poza tym zarejestrowano 163 transakcje nabycia udziałów lub akcji w spółkach będących właścicielami bądź użytkownikami wieczystymi nieruchomości o łącznej powierzchni 3481,49 ha. W 2014 r. najwięcej nieruchomości gruntowych cudzoziemcy nabyli w województwach mazowieckim, wielkopolskim i śląskim, a wśród nabywców dominowały podmioty reprezentujące obywatelstwo lub kapitał Niemiec i Holandii.

Wskazać należy, że w związku z tym, iż zezwolenie ważne jest dwa lata od dnia jego wydania, a wyłącznie od stron transakcji zależy, kiedy dojdzie do zawarcia umowy, dane dotyczące liczby zezwoleń w danym roku kalendarzowym nie pokrywają się z danymi dotyczącymi dokonywanych transakcji nabywania nieruchomości na podstawie zezwolenia. Ponadto nie każde zezwolenie oznacza faktyczne nabycie nieruchomości przez cudzoziemca, bowiem strony transakcji mogą odstąpić od zamiaru zawarcia umowy.

Stosownie do art. 6 ustawy nabycie nieruchomości przez cudzoziemca wbrew przepisom ustawy jest nieważne, a o nieważności nabycia nieruchomości przez cudzoziemca orzeka sąd na żądanie między innymi ministra spraw wewnętrznych. Uprawnienie to posiada również właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości wójt, starosta, marszałek województwa, a także prokurator. W 2014 roku odnotowano 23 transakcje zawarte z naruszeniem przepisów ustawy. Wśród tych spraw w dziesięciu przypadkach wskutek działań podjętych przez ministra spraw wewnętrznych strony transakcji same doprowadziły do stanu zgodnego z przepisami ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, natomiast w pozostałych 13 sprawach minister spraw wewnętrznych skierował do sądów pozwy o stwierdzenie nieważności nabycia nieruchomości z mocy prawa.

Panie i panowie posłowie, w ciągu ostatnich 25 lat, bowiem dane gromadzone są od 1990 roku, cudzoziemcy uzyskali ponad 24.700 zezwoleń na nabycie nieruchomości o łącznej powierzchni około 52.000 ha. Na nabycie lub objęcie akcji lub udziałów w spółkach handlowych, będących właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości w okresie ostatnich 19 lat, albowiem obowiązek uzyskania zezwolenia istnieje od 1996 roku, wydano ponad 3300 zezwoleń dotyczących ponad 56.000 ha nieruchomości. W latach 1990–2014 minister spraw wewnętrznych wydał niecałe 3800 decyzji odmownych przy liczbie ponad 28.000 wszystkich zezwoleń, co stanowi około 13% wszystkich decyzji wydanych przez ministra w zakresie nabywania nieruchomości, akcji i udziałów przez cudzoziemców. Z danych zgromadzonych w elektronicznych rejestrach, prowadzonych przez ministra od 1990 r., wynika, że do końca 2014 r. cudzoziemcy nabyli na podstawie zezwoleń i bez obowiązku uzyskania zezwolenia nieruchomości gruntowe o łącznej powierzchni 52.900 ha, co stanowi 0,17% powierzchni całego kraju.

Podsumowując, należy stwierdzić, że ustawa o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, która od wielu lat funkcjonuje w polskim porządku prawnym, zapewnia kontrolę obrotu nieruchomościami z udziałem cudzoziemców w Polsce. Świadczą o tym dane zawarte w rozpatrywanym sprawozdaniu, w tym dotyczące podejmowanych przez ministra działań w obszarze badania legalności nabywania nieruchomości, akcji i udziałów przez cudzoziemców, skutkujące eliminowaniem z obrotu prawnego transakcji dokonywanych z naruszeniem przepisów ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców. Istotny jest równie fakt, że ustawa pomimo swojego reglamentacyjnego charakteru gwarantuje zachowanie swobód europejskich przysługujących obywatelom i przedsiębiorcom państw-stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz swobód przyznanym podmiotom Konfederacji Szwajcarskiej i nie stanowi przy tym bariery do inwestycji wpływających na kondycje gospodarczą Polski. Natomiast rozpoczęte w 2014 r. prace nad nowelizacją przepisów ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców i innych ustaw mają na celu jeszcze pełniejsze monitorowanie przez ministra spraw wewnętrznych nabywania przez cudzoziemców nieruchomości w Polsce oraz udziałów i akcji w spółkach posiadających nieruchomości.

Szanowni państwo, przedstawiając sprawozdanie ministra spraw wewnętrznych z realizacji w 2014 roku ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, zwracam się z uprzejmą prośbą o jego akceptację i przyjecie. W razie pytań czy wątpliwości postaramy się wraz z pracownikami Departamentu Zezwoleń i Koncesji na nie odpowiedzieć. Dziękuję pięknie za uwagę.

Przewodniczący poseł Marek Wójcik (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są jakieś pytania? Proszę o sygnalizowanie chęci zabrania głosu. Nie słyszę pytań. W związku z tym proponuję przyjęcie sprawozdania ministra spraw wewnętrznych o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców. Czy są uwagi? Nie słyszę uwag, w związku z tym stwierdzam, że sprawozdanie zostało przyjęte przez Komisję. Jeżeli chodzi o sprawozdawcę, to chciałbym zaproponować panią poseł Nemś, która już kilkukrotnie reprezentowała Komisję w tej sprawie. Czy pani poseł wyraża zgodę?

Poseł Anna Nemś (PO):

Wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Marek Wójcik (PO):

Czy są inne kandydatury? Nie słyszę, w związku z czym pani poseł będzie reprezentowała naszą Komisję podczas debaty parlamentarnej nad tym sprawozdaniem. Na tym wyczerpaliśmy dzisiejszy porządek obrad. Bardzo państwu dziękuję za pracę.

Zamykam posiedzenie Komisji.